niet tegen hem te beginnen, totdat hij eindelijk zelf dat onderwerp aanroerde, vragende, waar ze zouden moeten gaan wonen, als hij niet meer in den actieven dienst was. Mevrouw dacht ergens buiten, b.v. in Bussum. Maar hij bleef aan zijn geboortestad gehecht. Liefst zou hij dan maar een bovenhuis aan de Bloemgracht betrekken. Die gracht riekte wel eens kwalijk, maar daar zou hij wel aan wennen.

Toen echter het aanstaande scheiden zich almeer voor zijn geest begon af te teekenen, heeft hij bevel gegeven aan zijn huis en bevel gegeven van zijn gebeente. Zijn oudste zoon was steeds een voorwerp van zijn bijzonder gebed geweest. „Nu ik niet langer voor hem bidden kan, moeten jullie het maar doen", zei hij tot zijn beide andere zonen. Ook nam hij zelf alle beschikkingen voor zijn begrafenis.

Den dag van zijn drie-en-vijftigste ambtsbediening heeft hij nog mogen beleven en ook den 27en Augustus, zijn jaardag, nog met bewustheid herdacht.

Veel last had hij op zijn ziekbed van zondige gedachten. En zoo doorleed hij zijn ellende als een arm zondaar, die alleen door genade in den hemel zou komen.

Om officiëel bezoek gaf hij niet veel. Maar op een Zondagmiddag had hij een sterke begeerte naar een laatste ontmoeting met zijn hooggeschatten ambtgenoot, Ds B. van Schelven, die dan ook per rijtuig gehaald werd en toen met den zieke gesproken en gebeden heeft.

Het smartelijkst in zijn lijden was voor de omstanders de verwarring van gedachten, waarin zijn rijke fantasie en zijn schat van herinneringen steeds nieuwe stof gaven tot voortdurend spreken. Nu en dan brak echter een helder oogenblik aan. Het was dan een aandoenlijk, rijk genot hem te hooren spreken van zijn vaste en eenige hoop op Christus. „Mijn grond is slechts vrije genade, door het eeuwig welbehagen". „Alles, alles vrede door het bloed des kruises".

Op den voorlaatsten avond zijn levens, na twee aanvallen van bewusteloosheid, was zijn ziel vervuld met de toekomende heerlijkheid, en hoorde men hem fluisteren van een wereld zonder zonde, waarin God alles in allen is en wij aanbidden, ziende het aangezicht Gods en der engelen. Opeens zei hij: 'k Heb de engelen in den hemel hooren zingen; nu wil ik ook zingen". En toen zong hij Psalm 25:1.

Toen eindelijk de laatste morgen aanbrak, heeft deze van der jeugd aan doodbrakende Heman met bewustheid, ofschoon slechts weinig uitende, al de momenten van het sterven doorstaan. Met stervende lippen sprak hij nog: „Ik heb gedaan". En een oogenblik daarna: „Ik zal Zijn Naam..." Toen hief hij zijn hand omhoog, naar den hemel wijzend. En zoo is hij door het geloof tot zijn rust ingegaan.

Zijn trouwe gade werd gesterkt om met eigen hand zijn oogen te sluiten.

Het overlijdensbericht luidde als volgt:

> Heden is in zijnen Heere en Heiland tot onze diepe droefheid ontslapen onze geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de WelEerwaarde Heer
>
> WILLEM HENDRIK GISPEN,
>
> Dienaar des Woords bij de Gereformeerde Kerk van Amsterdam, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, in den ouderdom van 76 jaar.
>
> Zijn lijden was smartelijk, zijn heengaan in vollen vrede.
>
> Amsterdam:
> J. GISPEN—VAN DELDEN.
>
> Rotterdam:
> J. J. GISPEN.
> W. A. GISPEN—HELDER.
>
> Amsterdam:
> M. P. GISPEN.
>
> Nijkerkerveen:
> J. J. SCHOLTEN—GISPEN.
> L. SCHOLTEN.
>
> Zwolle:
> W. H. GISPEN Jr.
> A. M. C. GISPEN— v. d. DUSSEN.
>
> Barneveld:
> J. GISPEN.
> F. GISPEN—KOLKERT.
> en Kleinkinderen.
>
> Amsterdam, 23 September 1909.
>
> Teraardebestelling Maandag 27 September a.s. 's namiddags halftwee op de Nieuwe Oostbegraafplaats.
>
> Op uitdrukkelijk verzoek bloemen noch kransen.

Op den begrafenisdag hield aan het sterfhuis Ds Neyens, die den overledene bij zijn intrede in Amsterdam bevestigd had, een huisgodsdienstoefening. Uit 1 Thess. 4 putte hij woorden van troost voor de weduwe, de kinderen en verdere bloedverwanten.

Voor de welbekende woning van Ds Gispen in de Spinozastraat stond een groote menigte, in eerbiedige stilte te wachten, totdat zijn stoffelijk overschot werd uitgedragen. Op dat oogenblik gingen vele hoeden en petten af als een laatsten groet aan den geliefden prediker. Een vijftal rijtuigen volgde de lijkkoets.

Toen de lijkstoet bij de geopende groeve aankwam, was daar zóó'n schare van belangstellenden tegenwoordig, als men zelden, misschien nooit op een kerkhof bijeen zag. De toeloop was zóó groot, dat er in de omgeving van het graf een sterk gedrang ontstond. Gelukkig had men den wijzen voorzorgsmaatregel genomen, om de naburige grafzerken alle met planken te bedekken om beschadiging door de opdringende menschenmassa te voorkomen.

Namens den kerkeraad van Amsterdam herinnerde Ds Neyens nu aan de heerlijke gaven van verstand en hart, waarmee God Ds Gispen gesierd had. Vervolgens trad Prof. L. Bouman naar voren om namens de Gereformeerde Ziekenverpleging, van wier bestuur de overledene voorzitter was, te herdenken het diepe medegevoel dat Ds Gispen had voor hen die lijden. Daarna voerde Ds J. J. Westerbeek van Eerten het woord namens de kerkeraden van Kampen en Zwolle. Hij herinnerde o.m. aan den tijd der cholera-epidemie in 1866, toen Gispen avond aan avond voor stampvolle kerken optrad. Ten slotte betuigde Ds W. H. Gispen Jr namens de familie dank voor de ondervonden belangstelling. Namens zijn vader had hij in opdracht aan de gansche gemeente dit te zeggen: „Als een arm zondaar ben ik in mijzelven verloren, maar door de vrije genade in Jezus Christus vind ik naar Gods eeuwig welbehagen behoudenis".

Met dankgebed door Ds Neyens en het zingen van Psalm 89:8 door de talrijke menigte, eindigde deze indrukwekkende plechtigheid.

In de Amsterdamsche Kerkbode van 9 October plaatsten de predikanten W. H. Gispen en J. Gispen nog een laatste woord van hun Vader, waaraan zij de betuiging toevoegden: „Onze smart is groot; onze troost is rijk".

* * *

Zoo beschreven we dan tot op zijn uitvaart, dezen man van waarlijk „singuliere" gaven. Op die gaven droeg hij nimmer roem. In beminne-

---

en van den engelenzang en van de herders en de wijzen — en ja, ook van Herodes' beulen. Maar in elk geval, daar wordt de Christus au sérieux genomen.

Maar Nazareth, dat is de stad (dat zeggen tenminste Mattheüs en Lucas, maar ze schijnen zich aan te sluiten aan Palestijnsch spraakgebruik, dat „stad" heet wat men gewoonlijk een dorp noemt) waar Jezus verborgen was en niet geteld. In Bethlehem is Hij geboren, uit vleesch en bloed van ons menschen, maar Hij is er ook erkend als Zaligmaker van ons menschen. Maar in Nazareth vonden ze, dat er van Hem vooral geen drukte moest worden gemaakt. Daar was Hij waarlijk onzer één en vast niet meer. Daar heeft hij de armoede van 't bekrompen menschenleven geproefd.

Eens, toen de schare in Galilea reeds verrukt was over Zijn woorden en wonderen, kwam Hij in Zijn „vaderland" (Matth. 13:54—58, Mark. 6 vs 1—6). Daar had men ook gehoord van den naam, dien Hij zich gemaakt had. Maar ze trokken zich van Hem doodkalm niets aan, totdat het sabbat was en Hij in de synagoge tot hen spreken ging. Toen ging zijn Woord tot hun ooren in en het eischte. Hij wilde ze daaraan onderwerpen en hun zielen eraan binden. Maar — wil Hij dat? Hij? Net of ze zijn vader en moeder niet kennen. Daar kennen ze Hem te goed voor. De één is met zijn zuster getrouwd en de ander doet zaken met zijn broer. Wat wil die Jezus? Waar heeft Hij dat vandaan, die krachten en die woorden? Hij is toch ook maar een Nazaraeër!

Bethlehem kent het enthousiasme van het „publiek". Dáár is een Koning geboren en die het weten, juichen. Daar is de beweging van een koningsstad. Doch het zal geen residentie worden van den nieuwen Koning. De Schriften over den Spruite uit den afgehouwen tronk en van de scheut uit de dorre aarde brengen Hem naar Nazareth. Daar duiken de menschen onder in het troebele moeras van de dorpsgeschiedenis en van de praatjes, die er over zijn familie en zijn afkomst gaan.

Bethlehem heft Hem omhoog. Een mensch, maar een prins! Zou Hij ook meer dan een mensch zijn? Doch Nazareth drukt Hem neer. Een mensch, maar meer mag Hij niet zijn. Wat Hij meer te wezen blijkt, wordt er weggepraat door het uitspinnen van al wat menschelijk aan Hem is. Nazareth houdt Hem onder. Daar heeft Hij geleerd, wat het is, van al die velen en die kleinen er één te zijn. Dit is het ook wat geschreven is: „En Jezus nam toe in wijsheid" (Luk. 2:52).

* * *

Het apocriefe evangelie, dat „de kindheidsgeschiedenis des Heeren van Thomas den Israëliet" heet, heeft dezen stand van zaken wel zeer slecht verstaan. Het laat Hem daar in Nazareth het eene wonder na het andere doen in zijn kindsche jaren. En vaak nog zijn die apocriefe wonderen de uiting van een eigenwijzen en driftigen geest en van een bazig, boosaardig jongenshart.

De Joden, die eens, naar Joh. 7:40—42, debatteerden over de plaats van zijn herkomst in verband met de pretenties, die Hij voerde, hebben deze dingen beter verstaan, dan de man die zich achter Thomas verschool, om zijn fantasterijen den volke te verkondigen. Er waren er die zeiden, en zeggen moesten, omdat ze in Hem geloofden en van Hem zagen wat nog nooit gezien was en wat den grooten roem der profeten van oud-Israël nog ver te boven ging, — er waren er die zeiden: Dat is de Christus. Dàt is geen profetisch woord alleen, maar dat is vervulling van het profetisch woord. Maar anderen achtten dan toch zijn herkomst zeer bedenkelijk. Zal dan de Christus uit Galilea komen? Ze spraken maar niet van Nazaraeër. „Galileër" klonk voor den pretendent van Davids glorietroon al bespottelijk genoeg. Moest die Christus geen Bethlehemiet zijn?

Hier wordt openbaar opnieuw de zin van den uittocht uit Bethlehem over Egypte naar Nazareth. De Christus is Hij. En recht heeft Hij op Davids troon. Te Bethlehem, in Judea gelegen, is Hij geboren. En Jozef, de zoon van David, stond als vader bij zijn kribbe. Maar wonend onder ons, droeg Hij onze smaadheid ten volle. Nazareth! „Kan uit Nazareth iets goeds komen?"

Nazareth! Dat is een van de wapens, waarmee de tegenstander, dien Hij ontmoeten moest, Hem te lijf zou gaan. Alles aan Hem en in Hem moest lijden, om al onze zonde en schande te verzoenen. De schande, dat wij, koningskinderen, niet in een paradijs geboren zijn en niet in de schaduw van een troon, maar dat wij in deze van nature kale en naakte en booze wereld geboren werden; de vloek van ons geslacht, moest Hem pijnigen. Bethlehem, hoewel Herodes' beulen Hem er zochten, was nog te goed voor Hem. Het was tezeer de stad van David en van Jozef, die op de koningslijst zijn naam had staan. Nazaraeër moest Hij heeten, naar de stad van zijn moeder, en van zijn broers en zusters en van al die gewone menschen in een uithoek van het heilig land.

Polemiek ligt in den naam Nazaraeër niet. Men noemde vaker iemand naar zijn „vaderland". Maar er ligt verachting in. Dat is erger dan de openlijke strijd. Het is kleinzielige vijandigheid. Ze durfden Hem niet aan. In Nazareth niet en in Jeruzalem al net zoo min. Toen zeiden ze: „Nazaraeër!" Met een spotlach was de zaak afgedaan!

Dat is het, waarom de naam Bethlehem verbleeken moet. Het volle ingaan onder den vloek en den hoon is voor Hem weggelegd.

* * *

Intusschen, uit den afgehouwen tronk komt een rijsje voort. Uit de dorre aarde spruit een scheut op. „Nazaraeër!", „de Nosri!" zeiden er sommigen en ze waren klaar met Hem en gingen over tot de orde van den dag der andere gevloekte dingen, die hen toch meer boeiden. Maar anderen zeiden: Nosri, dat is Néser, dat is Spruite. „Hij zal de armen met gerechtigheid richten en de zachtmoedigen des lands met rechtmatigheid bestraffen; doch Hij zal de aarde slaan met de roede zijns monds, en met den adem zijner lippen zal Hij den goddelooze dooden." (Jes. 11:4). „Wel", zegt Mattheüs tot zijn lezers, die Hebreeuwsch kenden en de rabbijnen gehoord hadden in hun methoden van exegese, „het is toch nog zoo vreemd niet, dat die Jezus Nazaraeër heet. Hij kan de Christus niet zijn, zeggen ze, omdat Hij uit Galilea is. Maar hebt ge dan Jesaja niet gelezen, die zegt, dat Hij juist Nazaraeër heeten moet?"

Zoo zijn Nazareth en Bethlehem verbonden.

Nazareth, dat is zijn wonen onder ons, een Kind der simpelen, een Man van smarten. Maar Hij is ook uit Bethlehem. Dáár kwam Hij onder ons, vol verhulde majesteit. En daar lagen de banden aan zijn volk. Deze koning is als Nazaraeër groot geworden. Aan zijn kruis heeft Hij gehangen als „Jezus de Nazarener", maar ook als „de koning der Joden".

Bethlehem, nu blijkt uw grootheid weer. De Néser, de Spruite is in u geboren, „die een Heerscher zal zijn in Israël" (Micha 5:1).

Toen Jezus te sterven hing voor zijn volk, lazen de Joden boven zijn kruis: Nazarener. Ook in hun taal. Nosri, en dan zonder vocalen. N S R en dan nog een „jota". En de Joden vloekten Hem, óók daarom, dat Hij Nazarener was. Maar die geloofden wisten ook van die drie Hebreeuwsche letters, N S R; en ze zeiden: „Dat is Néser, dat is Spruite" en ze werden zeer getroost door Jesaja 11.

Pilatus heeft wel zotter dingen gesproken dan toen hij zeide: „wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven".

Drachtstercompagnie. R. SCHIPPERS.

---

[1]) De Statenvertaling heeft steeds „Nazarener" voor inwoner van Nazareth, ook daar waar 't Gr. N. T. niet Nazarénos maar Nazaraios schrijft. Nazaraios en Nazarénos wisselen elkaar af. Een afwisseling, die willekeurig schijnt, wanneer men opmerkt, dat Josefus 6 maal van Essaioi en 4 maal van Essenoi spreekt. De Gr. tekst in Matth. 2:23 heeft Nazaraios.

[2]) Dat Jeremia en Zacharias gebruiken.

lijke bescheidenheid gebruikte hij zelfs nooit den titel van doctor honoris causa in de theologie, hem door Hope-College te Holland (Michigan) in 1897 verleend. Veeleer betreurde hij het steeds, dat hij geen wetenschappelijke opleiding had genoten. Maar hij heeft zijn leven lang onvermoeid gestudeerd, meer dan verreweg de meesten van welke Hoogeschool ook. Voortdurend bleef hij bestudeeren wat, naar vorm en inhoud, van zijn prediking gevorderd werd. Hij bestudeerde het Woord Gods en het menschenleven. En daardoor stond de prediking van dezen rijkbegaafden Dienaar des Woords altoos midden in het volle menschenleven, op de hoogte van zijn tijd: immer frisch, aangrijpend, sprekend tot het hart. Hij kende het menschelijk hart in al zijn nooden, worstelingen, twijfelingen en afdwalingen. Daarin lag het geheim van de wondere bekoring die van zijn prediking uitging. Als prediker was hij mensch, die tot zijn medemenschen wat te zeggen had in de Kerk des Heeren en in het leven van zijn tijd.

En daarom kon hij prediken, niet alleen op den kansel, maar ook met de pen, door zijn persoonlijk woord in de pers, als hij op zoo boeiende wijze zijn meening neerschreef over al de brandende vraagstukken van den dag. Met name zijn brieven aan een vriend in Jeruzalem waren daardoor het groote aantrekkingspunt in „De Bazuin", en schiepen als 't ware een nieuw journalistiek genre, waarin Gispen wel nagevolgd, maar zeker niet overtroffen werd. Dit zat 'm vooral in de kostelijke gave van humor, die hem eigen was. Beter dan iemand zag hij zoowel bij tegenstander als vriend het dwaze, het gemaniereerde, het onnatuurlijke. En dan wist hij daarmee zóó guitig en geestig den spot te drijven, dat zelfs wie een tik op de vingers kreeg hem toch nooit gram kon zijn.

Daarbij was Gispen nooit exclusief. Hoezeer hij met al den ernst van zijn geloofsovertuiging de Gereformeerde belijdenis liefhad en voor die overtuiging steeds rond en open uitkwam, hij was nooit blind voor de gebreken in eigen kring en wist het goede ook in andere kringen te waardeeren. Partijman wilde hij niet zijn. Het „nemini me mancipavi" (ik heb mij aan niemand verknecht) was ook zijn leuze. Als mensch met fijn onderscheidings-vermogen en nuchter oordeel had hij er behoefte aan, zichzelf te zijn en te blijven; slechts onderworpen aan zijn Heer en Meester in de hemelen, Wien te dienen en te verheerlijken de lust van zijn hart was.

Hoe rijk de vrucht van zijn levensarbeid voor dien Heer is geweest, zal eerst de eeuwigheid openbaren. Maar ze was er ook reeds in den tijd, tot in zijn grijzen ouderdom. En ze moge, door onze beschrijving van zijn leven en werken, ook bij het geslacht dat hem niet meer gekend heeft, nog rijkelijk geoogst worden.

RULLMANN.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

„Radio-activiteit", door Dr G. J. Sizoo. — J. H. Kok N.V., Kampen.

In de bekende serie „Christendom en Natuurwetenschap" is in den loop van dit jaar een boek verschenen van de hand van Prof. Dr G. J. Sizoo over radio-activiteit. We kunnen het moeilijk bespreken als boek van de week, want het is geen boek, bestemd voor de groote massa. Daarvoor draagt het een te speciaal karakter. Maar we kunnen het wel bezien vanuit het oogpunt van vakwetenschap en practijk, want voor hen, die belangstellen in natuurkundige vraagstukken in het algemeen en de radio-techniek in het bijzonder, is het een werk, dat stellig in ruime mate de aandacht verdient, te meer, daar het verscheen in een serie van zeer bijzonder karakter: Christendom en natuurwetenschap. Die twee begrippen zijn niet voor niets bij elkaar geplaatst. Ze wijzen op een (laat ik het voorloopig nog maar zoo zwak mogelijk zeggen) contact tusschen een speciale wereldbeschouwing en een specialen tak van wetenschap. Dat er contact bestaat is voor een Christen eigenlijk vanzelfsprekend, alleen reeds hierom, wijl hij God als den Schepper van hemel en aarde, dus van alles wat is, dus ook van alle wetenschap, erkent en hij belijdt, dat alle dingen uit Hem zijn. Bestond echter dat contact slechts op deze manier, dan had verder de geheele physica in haar verdere ontwikkeling, met Christendom weinig meer te maken. Deze laatste meening wordt hier en daar nog al eens gevonden, zooals blijken kan uit een vraag als deze: „Bestaat er een „Christelijke" Natuurwetenschap?" Hierop kan met neen en ja worden geantwoord. Dat hangt geheel af van wat men onder natuurwetenschap verstaat. Vat men deze op als verzameling van feiten, netjes en systematisch geordend, een complex van hypothesen en theorieën waaruit men de verschijnselen tracht te verklaren, dan luidt het antwoord: neen. Maar men kan de dingen ook nog iets ruimer beschouwen en trachten zin en beteekenis dier theorieën te doorzien, mede in het licht van zijn wereldbeschouwing. Dan wordt de quaestie geheel anders. En zoo wordt ze gesteld in het boek van prof. Sizoo. Van zeer groote beteekenis acht ik het, dat allerlei principiëele quaesties op physisch gebied, ook principiëel bekeken worden. Ik zeg niet: opgelost worden. Mij persoonlijk komt het voor, dat de tijd er nog niet is, om van „oplossen" zelfs nog maar te kunnen spreken, waar toch eerst sedert betrekkelijk korten tijd door enkelen getracht wordt, onze Calvinistische beginselen dienstbaar te maken aan een beter inzicht in de verschillende gebieden van Gods schepping. Oplossingen mag men zeker nog niet aanstonds verwachten. Het naar voren brengen van de moeilijkheden in verband met onze wereldbeschouwing, lijkt me echter al een heel verdienstelijk ding, vooral, wanneer dit dermate grondig geschiedt als in het boek van Prof. Sizoo het geval is.

Telkens vindt hij gelegenheid, tusschen de bespreking van „vakwetenschappelijke" resultaten door, die resultaten te toetsen aan de principia en te vragen naar den zin van dit of dat.

Voorbeelden kan ik hier, in verband met de ruimte, niet geven. Beter dan te citeeren is het, te adviseeren, dat men het boek zelf ter hand neemt.

Het gebied, dat voor ons geopend wordt, is ontzaglijk uitgebreid. Wil men er dan ook in een 200-tal bladzijden zoo veel mogelijk van mededeelen en bovendien zorgen, dat ook een leek er iets van begrijpt, dan kan niet worden voorkomen, dat het inleidende eerste hoofdstuk veel begrippen te „verwerken" geeft. Het gebied der radio-actieve verschijnselen is hier te vergelijken met een hoogvlakte, die langs een zeer steilen, rotsachtigen weg toegankelijk gemaakt wordt.

Of een niet-physicus, iemand, van wien de schrijver met recht onderstelt, dat hem de beteekenis van bijv. machten met negatieve exponenten onbekend is en die geacht wordt niet te weten wat een dyne of eenerg is, zóó maar begrijpen zal, wat kinetische- of potentiëele energie is, waag ik te betwijfelen!

Na deze inleiding maken we dan in het volgende hoofdstuk kennis met de radio-actieve elementen, die in eenige families zijn te verdeelen. Zeer verhelderend werken de grafieken op blz. 32, waar als met één oogopslag is te zien, wat er gebeurt met atoom- en massanummer bij uitstraling van α- of β-stralen. Nadat we dan kennis gemaakt hebben met allerlei methoden voor het experimenteel onderzoek, krijgen we vanaf hoofdstuk IV een meer in bijzonderheden afdalende beschouwing over de eigenschappen der radio-actieve stoffen. Op heldere wijze leidt de schrijver ons rond door dit interessante gebied der atoomphysica, waarbij hij niet vergeet ons ook kennis te laten maken met enkele der allernieuwste ontdekkingen, die betrekking hebben op de transformatie der elementen. Het werk wordt besloten met een tweetal hoofdstukken (niet de minst-belangrijke!) over radio-activiteit en het causaliteitsbeginsel en over den ouderdom der aarde. De kwestie: determinisme of in-determinisme, die tegenwoordig in het brandpunt der belangstelling staat, wordt hier van verschillende zijden toegelicht en bekeken. En al ben ik het niet overal met den schrijver eens, toch kan ik met hem instemmen, waar hij op blz. 182 spreekt over de zekerheid en het vertrouwen, dat ons onderzoek der natuur leiden zal tot een kennis, die vruchtbaar is voor een ontplooiing van het menschelijk leven en die ons den rijkdom van Gods Scheppingswerk zal ontsluiten.

J. M. SMORENBURG.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Kostelijk Mal.

Kostelijk Mal of belachelijke dwaasheid!

Of weet iemand een andere qualificatie voor het navolgende?

Ik kwam verleden week in een gezin, waar een kindje is van vijf jaar. Dank zij moeders bemoeienissen kent ze een paar letters, maar gelukkig!! kan ze nog niet lezen.

Dat meiske is sinds eenige maanden op een fröbelschool (het tooneel van 't kostelijk mal is een van onze groote steden).

EN DAT KIND KWAM THUIS MET EEN RAPPORT!

Een heusch rapport, met een heele rits vakken! En door „het gezinshoofd" te onderteekenen!!

Juichend viel ze de deur in: „'k Heb mijn rapport" en triomphantelijk werd het ons, volwassenen, getoond!

De cijfer-waardeering stond er bij! 1 tot 5! Net echt!!

Kostelijk Mal.

Ja, maar veelmeer nog: E r g e r l i j k Mal.

Moet nu toch heusch die onzinnige imitatie voor vol worden genomen?

Weet die meneer of die juffrouw, die daar den scepter zwaait, dan nu letterlijk heelemaal niets van onderwijs-practijk af?

Heeft hij of zij nog nooit er van gehoord, hoeveel angst, zorg, tobberij, narigheid er voor schoolkinderen aan een rapport vastzit!

En moeten nu die stakkerds van vier en vijf jaar ook al opgezweept worden, opgejaagd met een rapport..... dat ze zelf niet eens lezen kunnen?!

Ergerlijk Mal, zóó ergerlijk, dat we maar 't best doen er als Kostelijk Mal om te lachen!

't Is al erg genoeg, dat tegenwoordig ook de lagere school aan rapporten-geven doet, in plaats van dat maar rustig over te laten aan gymnasium of H. B. S., die, als instituten voor vakonderwijs, helaas! wel rapporten geven m o e t e n.

De lagere school-onderwijzer die ze van zijn school bant (uitgezonderd misschien!? de hoogste klas) is een wijs paedagoog, een kindervriend, een gezinsweldoener!

Maar op de kleuterschool, zegge de kleuterschool, moest het v e r b o d e n zijn, van hooger hand verboden.

Stel u dáár voor: een kind, thuiskomend met een slecht rapport! Zoo'n kind, dat nog niets kent van den school-weerstand, wordt er p h y s i e k e n p s y c h i s c h d o o r g e k n a u w d.

Schade, groote schade is de eenige winst van dat rapport!

En als dan de meneer of juffrouw helaas niet wijzer is, laten wij, als ouders, dan maar wijzer zijn en zeggen: houd uw kostelijk mal: de wereld is werkelijk al mal genoeg!

W. B. H.

PERSSCHOUW

Geen „Syrisch spreken".

In „De School met den Bijbel" schrijft de heer A. Janse over de houding, die Elisa innam tegenover den S y r i ë r Naäman, toen deze n.l. voor het eerst een bezoek bracht aan den profeet:

> Let nu eens op de hooge houding van Elisa. Daar komt een gezantschap van den koning van Damascus. Met een vorstelijk geschenk. Om een groote gunst te vragen van Joram van Israël.
>
> Hoe licht zou dan Elisa nederbuigend goed voor dezen man zijn, zeer vereerd door 't hoog bezoek, zeer verblijd, dat hij helpen kan. Wat zal hij zich op Oostersche manier „uw knecht" noemen tegenover den grooten Syriër.
>
> Maar niets daarvan. Elisa komt niet eens aan de deur. Hij stuurt een knecht naar de voorpoort van z'n nederig huis met een kort bevel. Meer niet.
>
> De Syriër moet nu maar weten of hij 't doen wil of niet.
>
> Er zijn groote, koninklijke geschenken — Elisa kan met één slag een der rijksten van Israël worden — maar die schatten laten hem koud.
>
> Er zit iets vijandigs in dit gedrag.
>
> Hier is de profeet van Gods volk tegenover den Syriër, den erfvijand.
>
> Geen wonder, dat Naämans trots is geraakt!
>
> Straks echter keert hij terug. Vol dank in 't hart voor Israëls God.
>
> Dan komt er ook toenadering bij Elisa. Dan komt hijzelf en geeft hij zelf den Syriër zijn zegen: Ga in vrede.

Hierna besluit de heer Janse zijn artikel als volgt:

> 't Was geen nationale hooghartigheid bij Elisa, maar de eere van Jahwè en van Zijn volk hield hij hoog.
>
> En daarvan profiteerde zelfs Naäman.
>
> Zoo zullen de heidenen ook in onze tijd de kerk bijvallen, als zij de eere van haar God hooghoudt tegenover de geesten van deze tijd. Juist het zuiver houden van de geheel eenige pretentie der kerk, dat Christus Koning is over alles — dát alleen kan de Naämans van onze tijd helpen.
>
> Als de wereld van onze dagen in haar nooden tot de kerk vlucht om geholpen te worden, dan is zij allerminst er door geholpen, dat de kerk ook een beetje Syrisch gaat spreken en vele geschenken ontvangt onder vele betuigingen van eerbied voor onze „cultuur" en „wetenschap" etc.
>
> Als wij z e l f er mee vereerd zijn, dat men „o n z e" kerk eert, dan vallen we zoo licht daarin. Maar als Gods eere ons ter harte gaat, als bij Elisa, dan moeten we vaak afstand bewaren en geschenken afwijzen en... helpen in de kracht des Heeren, zooals Elisa heeft mogen helpen. Zóó, dat de wereld mocht gewonnen worden voor onzen Heer.

Hier is de juiste houding geteekend en de onzuivere houding van een om de gunst bedelend nieuwmodisch „christendom" fijntjes getypeerd.

Indië en de vrede.

„De Wekker"-redacteur, die naar Java gereisd heeft, schrijft in „De Wekker":

> Met name mag ik hier spreken van wat ik in de Gereformeerde kringen en kerken op Java heb ontmoet. Men vergelijke deze nu niet met de Hollandsche toestanden. — Om te beginnen kent de Gereformeerde Kerk in Indië niet een historie g e l i j k a a n d i e in Holland. En dat wascht het water van de zee niet af, maar een kerk is nu eenmaal niet los te denken van en uit de sfeer harer historie. Vandaar, dat men er niet vindt (althans niet in die mate) de kerkelijke kwesties e.d., welke in Holland aan de orde zijn. Men vindt er over 't algemeen niet die „scherpe" kanten en acties; nóg minder de felle polemiek. Ik informeerde bij vooraanstaande Gereformeerde leiders er naar; zij zeiden mij, dat ze zéér onsympathiek